

De pastoor maakt ruzie met graaf Rennenberg over het steken van turf: 1579

Op 21 december 1579 legde Willem Schay bij de Utrechtse notaris J. van Herwaerden een opvallende getuigenis af. (Utrechts Archief, toegang Notarissen in de stad Utrecht 1560-1905, 34-4.6 inventaris nr. 5, akte 267.)

‘Op huyden den seste december compareerde voor mij notarius, Willem Willemsz. Schay, borger van Utrecht, oudt omtrent vyftich jaeren ende heeft van wegen heer Henrick van Haestrecht, priester [en] pastoor van Westbroeck getuycht ende verclaert by maniere van attestatie[als getuigenis gegeven] waerachtig te weesen tgunt hiernaes beschreven staet.

Inden eersten dat hij met Roeloff Gerrits. op Ons Vrouwen Ontvangens dach [op de dag van het feest van de Onbevleete Ontvangenis van Onze Lieve Vrouw], de achtsten decembris nue voerleden, is [Willem Schay] [met zijn vrouw Yda] gecommen in die kerck van Westbroeck nae de hoochmis ende vraechden die pastoor aldaer off hem mochte leyen [of het hem uitkwam] om een letter vyf off sess te schrijven. Waerop hy [de pastoor] seyde “*goede mannen vertuift [vertoef] een weynich en blijff hier wat by mij. Deese vrou, Yda Peter[s weduwe] Schay, die seyde dat sy een bootschap aen mij heeft. Ick sell hooren wat sy hebben will, soo sell ick inde t huys gaen ende helpen u voort.*”

Doe hadde die requirant [de verzoeker van dit getuigenis] ofte pastoor ende Yda voers[chreven] well woorden van torff te graven [hadden een gesprek over turf]. Ende Yda voers[chreven] seyde onder andere woorden aldus “*o pastoor, pastoor, heer, ick heb gisteren t Utrecht geweest by mijn heer Cuyntorff ende ick hebben van hem soe well gehoort, indien ghy my dus moyelick wilt wesen om turff te graven, soe selt ghy my maeken dat die Grave van Renneberch die halve hoeve landt opt Nedereynde op ende van de pastory en de kerck [in bezit] sell nemen, [zo]als hy hier voertijts gedaen heeft [met] die twee viertelen [vierdelen] landt opt Overeynde daer Hans Corneliss. ende Willem Janss. op woenen.*”

Waerop die pastoor ofte requirant seyde all lachende: “*jae jae, Ytge [Ietje], heeft myn heer Van Rennenberch hier voertyden eenich landt van de pastory opgenomen, dat is voor mijn tyt geschiedt, weet ghy daer off? Ick en weet daer nyet off. [Weet je iets van land dat de graaf van de kerk heeft overgenomen? Ik niet, dat was zeker voor mijn tijd.] Ick hope daer well nae te sien, dat hy die halff hoeft nyet opnemen en sell.*” [Ik zal er op letten dat de graaf die halve hoeve niet gaat annexeren.] Waerop sy weder syde “*ziedt dan well soe ick weet well wat ick gehoort hebbe.*” [Pas op, ik heb het echt gehoord!]

Tuychden [getuigde Willem Schay] ende verclaerden noch hy comparant dat nae de woorden voers[chreven] Yda voers[chreven] seyde dat sy een brieff hadde van de graeff van Rennenberch ende seyde: “*pastoor heer, desen brieff heeft den graeff van Rennenberch geschreven ende hy begeert dat wy ons gestheell souden verblyoen [voorleggen] aen mijn here Cuyntorff, die castelain van Suylen Cornelis Mertenss. ende die schout met het gerecht van Westbroeck*”. [De graaf vraagt om met de diefstal van turf te stoppen en zich te melden bij de slotvoogd, een zekere Cornelis Martensz. en de schout van Westbroek].

Ende als hij den brieff oversien hadde seyde hij: “*Ytge ghy seyt my van Cornelis Mertenss., mer die en staet nyet in dese brieff. Nyttemin ick begere die graeff nyet te onwill*

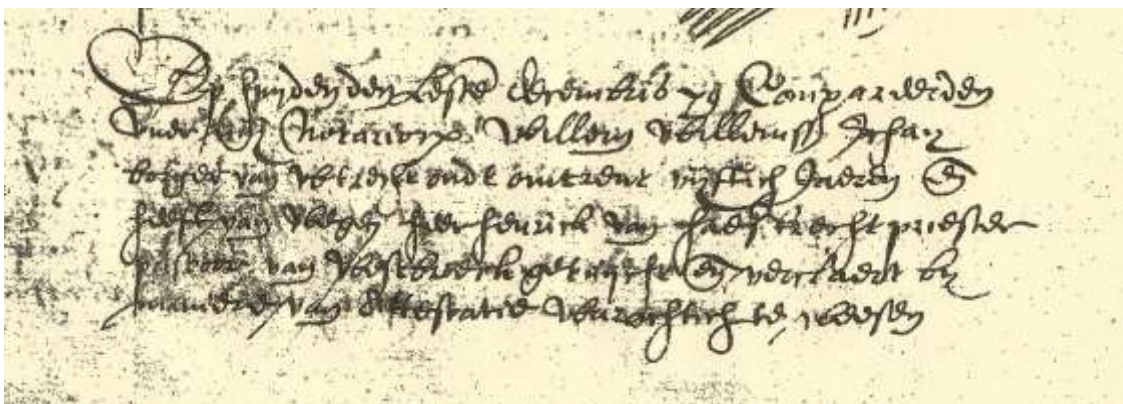
wesen. Ick will hem gern obedieren [gehoorzamen] ende verblyvent aen Coenretorff die castelein, Cornelis Martenss. ende aen schepenen, soe mijn heere [de graaf] schrijft, maer aen die schout en begeer ick nyet te blyven, want hy heeft eens ons [...] [verordonneerd] ende over ons segge genaen ende dat besegelt ende nue maeckt hy ons weder oneens ende archlistich." [De schout heeft over ons gerapporteerd met een officiële gezegelde brief en ons zo op een kwalijke manier verdacht gemaakt en tweedracht gezaaid.]

Waerop Yda voers[chreven] seyde: "pastoor heer, wat verstant hebben Coenretorff ende die castelain met Cornelis Martenss. van ons saeken ende daerenboven soe syn sy costelyck [kosten ze geld.] Sy sellen de wyn willen drincken ende mijn buydell [beurs] en heeft geen verstandt van wyn. Denck ick ist metten uwen [beurs] oe[c]k [zo] gestelt, dus begeer ick laet [laat het rusten], wyst hier int dorp aen een ofte twee blyoen het sell die beste coop wesen." Doe seyde dien requirant:

"Ida, ick will myn saek well aen haer blyven [contact over de kwestie opnemen]. Verstaen sy die saeken nyet sy mogent bevrage [begrijpen ze het niet dan kunnen we hen informeren, meer niet]. Ende willen sy die wyn drincken sy drinken haer buyck voll, die t hoeft valt, sall den baert scheren. ['Waar het hoofd niet is, wordt de baard niet geschoren', als we echter de discussie beginnen is het einde zoek.]

Ida seyde wederom: "neen pastoor, t waer beter die minste cost dat wy ons saeken hier verbleve" [het kost het minste, als we de zaak laten rusten]. Waerop de requirant [Van Haestrecht] seyde: "begeert gy t aen die goede luyden nyet te blyve?" [Wil je het niet aan een paar scheidsrechters voorleggen?] "Ick en begeer t uyet te rechte, soe neemt dan hier int dorp een off twee ofte drie goede mannen off soe veel als ghy wilt. Ick selder jegens neme een. Laet wy ons saeck met vruntschap maeken, mer die schout en begeer ick nyet te hebben, want hy partydig is." Dan seyde Yda "ick sel t avont of t achtermiddach by u commen ende segge u bescheyt, wie dat ick nemen sell."

Ende soe syn sy twee van den andere gescheyden ende die requirant versocht aen eenen Roell Gerritss. mede present off hy van synder wegen over die saeke woude gaen ende bleven sy ten avont soe by malkander maer Yda en quam nyet ofte yemant van harentwege [...].

gdaen in ... notari ...
Gedacht ...
...
...
...
...

~~Signature~~
15